

דו"ח מהאסיפה השנתית של הבוקרים

רת גבינות קשות, חמאה ומוצרים חדשים, שהם יקרים יותר.

ב-7 החודשים של תשכ"ו עלתה קבלת החלב במחלבות ב-9%, אולם העליה במכירת חוצרים, כגון לבן ואשל, לא עלתה במידה מספיקה. אם העלייה בייצור החלב תלך ותגדל ותימשך, ואם אטה בשיווק, הרי יגרום הדבר להצטברות מלאי. אמנם אין המצב מדאיג ביותר, כיוון שגם השנה עוד משתמשים בארץ (במחלבות הפרטיות) בתור צרי חלב מיובאים (חמאה ואבקת חלב). יש איפוא לעמוד על המשמר — למנוע שיווק חמ" את ייבוא ולצמצם את השימוש באבקת ייבוא לחוצרי חלב כדי להשתחרר מהמלאי שמצטבר. ייצור החלב בשתכ"ו יסתכם כנראה ב-320 מיליון ליטר, ואם העליה בייצור תימשך, ואפ"י לו רק ב-10%, הרי צפוי ייצור חלב כדי 350 מיליון ליטר בתשכ"ז. מחמת רתיעת הקונים מפני מוצרים יקרים קיים חשש שאי-אפשר יהיה לשלם לייצרנים את המחיר המובטח ב- תשכ"ו ובוודאי שיהיה קשה הדבר בתשכ"ז.

בהמשך דבריו התעכב ג. בקיצור על שאלת המרת הסובסידיה במחירים גבוהים יותר בשוק. בשנת 66/67 יסתכמו הסובסידיות לחלב ב-27 מיליון ל"י. לדעתו יהיה הכרח לקיים את הסובסידיה ברמה זו. אף אם יועלו בעתיד מחירי החלב ותוצריו בשוק, כיוון שהייצור, כאמור, יגדל וודאי בתשכ"ז עד 350 מיליון ליטר והי שיווק של התוצרים המכניסים ביותר לא יגדל במידה מספיקה — כדי הבטחת פיצוי לתמורה שמקבלים בשוק עבור מוצרים "עממיים" (גבי" נה רזה), שהיא, כידוע, קטנה בעקב דרישת משרד המסחר והתעשייה לשווקם במחיר נמוך. תוצרת כזו מביאה רק תמורה של 25 אג' עבור ליטר החלב, ומסתבר שהסובסידיה צריכה לכסות הפסדים אלה.

ג. חזר ואמר שלעת-עתה אין מקום לדאגה מחמת עודפים בחלב, אלא שיתכן וצריך יהיה להעלות את מתכונת השומן בתוצרים שונים, אף בחלב-שתיה, מחמת החשש של הצטברות עודפים של חמאה.

כינוס הבוקרים ה-24 התקיים בימים 29-30 ביוני בת"א. אם כי עברו 3 שנים מהכינוס הקודם, ובעיות רבות, ישנות וחדשות, טעונות היו הבהרה והכוונה, הרי מיעוט המשתתפים ב- כינוס שימש כאילו עדות לאדישותם של הבוקרים לכל המתהווה בענף ולעתידו. מצד משתתפים אחדים בוויכוח הכללי, וכן מצד הנהלת ההתאחדות צויינה עובדה זו בצער.

הישיבה הראשונה נפתחה על ידי אורי יטבת בברכה לחברים ולאורחים, והוא גם ציין בקצרה את הסעיפים שיש לדון בהם.

בשם המרכז החקלאי ברח' הח' הלל גרביה, שמשמש כמרכז הארגונים המקצועיים. בראשית דבריו הוא תבע הקפדה על קיום אסיפת הבוקרים מדי שנה בשנה, כפי שקובע זאת תקנון ההתאחדות. בהעלותו את תפקידי ההתאחדות הוא תבע תשומת-לב לעקרונות אלה: (1) יערי לות העבודה של האירגון; (2) שימת דגש על עניינים כלכליים; (3) חתירה להתקדמות מקצרה עית. בסיום דבריו הצביע על הכישלון בשיווק הקואופרטיבי של בקר לבשר והביע את צערו על כך שהבוקרים עצמם אשמים במידה ידועה בכישלון זה משום "שנתפתו אחרי האגורה הנרספת שהוצעה להם ע"י הסוחר הפרטי"; הוא סיים באיחולים לדיון פורה וקבלת החלטות לקידום של הענף ואירגונו.

אוריאל לוי הביא ברכה לאסיפה בשם האגף לבעלי-חיים.

צבי גולומביק, מנהל אגף החלב בתנובה, בהייעו את ברכתו לבאי האסיפה, התעכב גם על שיווק החלב ובעיותיו, ואלה הם עיקרי הדברים: החל מתשכ"ה משווק החלב לא לפי "מחיר מסר רה" אלא לפי "מחיר מובטח", שנקבע כדי 39 אג' בתשכ"ה ומאפריל 1966 הועלה ל-40 אג'. מסתמן פער מסוים בין היצע וביקוש בשוק תוצרי החלב; כך, למשל, עלתה הדרישה ביוני ש.ז. לגבינה שמנה רכה, ארוזה בניר ב-11% לעומת יוני 1965, אולם גבינה שמנה, ארוזה בפלאסטיק, שהיא יקרה יותר — מכירתה פחתה ב-34% לעומת השנה הקודמת. כן מסתמנת ירידה במכיר

הסובסידיה על ידי העלאת המחירים בשוק, כדי ללמוד ולדעת מהי יכולתו של השוק לקלוט חלב למוצרים בלתי "מסובסדים"; פעולות בכיוון זה הן הכרחיות, כי גוברת למעשה המגמה במוסדות הממשלתיים לבטל את הסובסידיה.

על חשיבות הייצוא של בקר, אף הוא מדבר ותובע שכל הבוקרים יחוייבו בקיום מצווה זו, אלא שיש להתייחס באופן מיוחד מבחינה זו להתיישבות המושבית. אין חברי המושבים יכיר לים להתחרות בהיצע (לייצוא) עם המשקים הקיבוציים כי יש ביניהם רבים שטרם הגיעו בפיתוח הענף ליחידת עדר בעלת היקף מלא, המבטיחה ריווחיות הענף (12-15 פרות); אלה שברשותם רק 3-4 פרות, וודאי שאינם יכולים להפריש מבכירות לייצוא כרגע, אולם יש להבי טיח את זכותם להשתתף בייצוא לעתיד לבוא. הוא מביע עוד את דעתו שיש להפסיק את ה"מירוץ" לרכישת מיכסות ייצור חלב גבוהות, נוכח חיכנון החקלאות ל-5 השנים הבאות. עם הגדלת ייצור החלב, וודאי שיהיה הכרח לקבוע מיכסות מגבילות, ואין זה מתקבל על הדעת שהייצרנים החוקים ישאפו כבר עכ" שיו לכבוש עמדות "חזקה" שיגבילו בעתיד את אפשרות פיתוח הענף במשקים החלשים.

עם גמר הברכות הזמין יו"ר הישיבה אל חברי מה את חתן הפרס מאיר פנס מקבוצת הכנרת, בציניו שהוא, עצמו אינו רואה את עצמו ראוי לספר על מעשיו של מאיר, ומטיל את התפקיד הזה על י. עצמון.

י. עצמון התעכב על גישתו האופיינית של מאיר לענף, אשר לו הקדיש את כל שנות עבודתו בקבוצה, וממשיך בתפקידו עד היום. הוא לחם על כך שהפרה לא תורחק מסביבתה הטבעית, משום כך הוא החשיב את ההוצאה למרעה של העדר, על אף דלות מקורות המרעה בסביבת כנרת; ואמנם פגישתו של עצמון עם מאיר היתה במקרים רבים במרעה ממש, בהרי כנרת. מאיר נשא כמובן בעול כל הצרות של כינון עדר "בימים ההם", אשר הבוקרים הצעיר רים של ימינו לא ידעום כלל וכלל. הוא נתנסה בפרה "ערבית", בפרות גרמניות וסוריות, עד שסוף סוף הגיע לעדר הישראלי-פריזי של ימי-

הנהלת "תנובה" עושה את הכל כדי לשכלל את הייצור במחלבות ולייעל את השיווק והוא תבע שהמשקים ישחררו עובדים לתפקידים מרכזיים, כיוון שהיקף העסקים מתרחב והולך.

ה. איילנד, יו"ר מועצות הייצור והשיווק של חלב ובשר, הביא את ברכתו בשם משרד החק" לאות והעלה על נס את דבר ייצוא המבכירות שפותח בשנים האחרונות על ידי ההתאחדות. הוא רואה בסעיף הייצוא סיוע רב בפיתוח וביר סוס ענף הבקר בארץ. הוא התעכב על המשבר בשיווק הבשר מתוצרת הארץ (בשר טרי) שהד איג קשה את הבוקרים ומציין שהמלאי יחוסל בקרוב, כוון שהובטח מינימום של 3.15 ל"י לק"ר לו משקל חי. את הסיבות העיקריות למשבר הוא רואה בתביעות הכשרות המופרזות, באינטרסים של העיריות ובבעלי האיטלזים הפרטיים, שכולם יחד כאילו פעלו נגד שיווק הבשר בצורה קואופרטיבית. לדעתו אשמה במידה ידועה גם ההתאחדות שלא עמדה די לצד השיווק הקואר פרטיבי ולא עודדה אותו.

איילנד הביע את דעתו נגד קיום הסובסידיות ותבע שהבוקרים ישאפו להבטיח את ריווחיות הענף מההכנסה בשוק. כן הצביע על הצורך באיחוד שני האירגונים של הבוקרים — של מגדלי הבקר לחלב (ההתאחדות) ושל מגדלי הבקר לבשר (אמב"ל). אין כל תועלת, לדעתו, ב"סופאר-התארגנות" ואין ספק שהאיחוד יביא עימו חיזוק כוחם של הבוקרים מכל הבחינות.

יו"ר הישיבה אורי יוטבת מעיר שהברכות שהושמעו בדבר אירגון ופיתוח הייצוא מגיעות לח' אפרים שמארגאד, שהוא האיש שיוזם את הדבר ושקד על ביצועו בכשרון ובמסירות רבה.

אריה נחמקין מברך בשם וועדת המשק של תנועת המושבים ומתעכב על הבעיות שיש לדון בהן. לדעתו היה זה משגה שלא נוצלה ההזדמנות להקטין את הסובסידיות בתקופה ששרר מחסור בחלב ובמוצריו בארץ. אפשר היה אז להבטיח תמורה גדולה יותר מהשוק על ידי העלאת המחירים. אם שוב נגיע לרווייה בשוק החלב, לא ניפטר מהסובסידיה אף במשך עשר שנים. היתה הזדמנות היסטורית והחמצנו אותה. בכל אופן יש להמשיך, לדעתו, במאמץ לצמצם את

אפרים שמאראגד מסר לידי מאיר את תעודת הפרס.

מאיר פנס עונה למברכיו: בהזדמנות חגיגית זו אני שמח מאוד לשבת שבת-אחים עם כל נוכחים באולם, שהם למעשה ליוו את עבודת במשך כל השנים; היו אלה אחים ואף יותר מזה. התקשרותי לענף באה לי בירושה מהורי. בבי תנו קיימו רפת פרות ואמי ואחותי היו המטפלות. פרות אלו שימשו מקור חשוב לפרנסת משפחתנו. החברים שברכוני ציינו שהיתה לי "עין טובה"; תכונה זו ירשתי מאבי ומאמי. עוד בילדותי שמעתי מפי אמי שהיא מרוויחה מהפרות יותר משאבי מרוויח ממשכורתו כמומי חה ליערות. גישתה זו השפיעה עלי, והיא גם עודדה אותי בתפקידי בכנרת להילחם בחברי שכפרו לא פעם בריווחיות ענף הבקר. אני גם השתדלתי לנצל ככל האפשר את המספוא הגדל בהצלחה באיוורנו כבסיס לאספקת העדר, וגם כיום אני טוען שיחידת המזון שהננו מייצרים במשק זולה במידה ניכרת מהמזון המרוכז שהננו קונים בחוץ. גם את המרעה בהרים שבסביבתנו ניצלתי במידה מאקסימאלית, אם כי הבצורת פקדה אותנו לעתים די קרובות. אני גאה בזה שהייתי בין הראשונים שגידלו בעמק הירדן את גידולי המספוא, כגון התירס, התלתן והאספסת, שערכם בתפריט המזון רב גם בימינו. בגילי, ואיני צעיר עוד, הנני חש את עצמי מאושר, בהיותי במצב בריאות טוב; דבר זה זכיתי בו הודות לאורח-החיים שלי ולעבודה, על אף שעות עבודה בלתי מוגבלות.

כשהגיעה אלי הידיעה מההתאחדות שזיכוננו בפרס, השיבותי במלים אלו: "מי יתן וצעירי רפתנינו יידעו להחשיב את הקו שהיתוו לפי נינו החברים הוותיקים ויעקב, כשהיידע המקצועי והבנה ביסודות כלכליים שלובים יחד". אין ענף הבקר שלנו עניין של "תחביב" (הובי), כי ערכו רב מבחינה כלכלית והענף הזה מעניק פרנסה יפה לאלה המתמסרים לו, תודה רבה לכולכם!

בזה נסתיימה ישיבת הפתיחה. פרטי-כל מתומצת של דברי החברים יפורסם בחוברת הבאה.

נו. טביעת-עיני הטובה והתמדתו בענף סייעו לו בביצוע הסלקציה הנבונה בעדר. העדר הכני רתי הוא כיום הגדול ביותר בעמק-הירדן ואין מאיר מתייחס בצורה "המונית" לפרותיו; גם כיום הוא מסתכל בכל אחת מהן בעין בוחנת, בשעה שהוא מתהלך לאורך השורות ומגלה "צרות" בטרם החמירו.

עם סיום הברכה אמר עצמון: "ישנו פסוק — יין כל זמן שהוא מתיישן בקנקן — משתבח. מאיר ממשיך בעבודתו ברפת והנני מברכו שיר עמדו לו כוחותיו בעבודה זו ובתפקידו עד 120 שנה". בהזדמנות הברכה למאיר ביקש עצמון למסור דרישת שלום וברכה לחברה אסתר, שהייתה לו עוזרת נאמנה בתפקידו.

ישעיה שן ברך את מאיר בשם משקי עמק-הירדן. הוא מכיר את מאיר מלפני 38 שנה, כשהוא טיפל בפרות בירותיות ו"התפאר" בתר נובות שיא יומיות של 15 ליטר! מה שמאפיין ביותר את מאיר, הרי זה הרצון והשאפה להגדיל את העדר, להגדיל ולהגדיל. אבל היתה זו משימה לא קלה כל עיקר בתנאי עמק הירדן, כשקדחת הקרציות וכל מיני מחלות אחרות קיצצו את הכנפיים; גם מגפת הפוט פקדה את הרפת, וקרה שעדר כנרת נפגע פעמיים בשנה אחת ממגפה זו. מובן מאליו שלא קל היה להרחיב בקצב מהיר את העדר בתנאים אלה. כשמבקרים בכנרת ומשוחחים עם הרפתנים הצעירים, אפשר להיווכח שגם הם הושפעו מהלך-רוחו של מאיר בכל הנוגע לפיתוח הענף. יחד עם ההרחבה מקפיד מאיר גם על ניהול הענף מתוך ריווחיות הוגנת, ואמנם הוא השיג זאת, אם כי עדרו מונה כבר כ-350 פרה ומימשק ענף בהיקף כה גדול אינו מהדברים הקלים כל עיקר. בסיום ברכיו אומר ישעיהו שן: "כתוב — יפה שעה אחת של קורת-רוח מכל חיי העולם הזה". אני חושב שלמאיר יש היום קורת-רוח מהדרך שהלך בה ואני מברך אותו בשם בוקרי עמק הירדן שהוא ייהנה עוד הרבה שנים מעבודתו.

היור יוטבת מברך גם הוא את מאיר בשם ההתאחדות ובשם כל ציבור הבוקרים בארץ על חריצותו, התמדתו ומסירותו לענף.